

Gf- २००५०९०/१८२३००१-०१००

शासकीय/निमशासकीय/मंडळे/महामंडळे/
नगरपालिका/महानगरपालिका इत्यादी कार्यालयां-
मध्ये मागासवर्ग कक्ष स्थापन करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन परिपत्रक क्र.बीसीसी-२००४/१६६६/प्र.क्र.६१/०४/१६-ब,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक : १० ऑगस्ट, २००४

पहा : शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक :- बीसीसी-१०८५/२९८८/
१६-ब, दिनांक १३ ऑगस्ट, १९८६.

शासन परिपत्रक :

मागासवर्गीयांच्या शासकीय सेवेतील आरक्षणाबाबतचे धोरण व शासकीय आदेशांची अंमलबजावणी योग्यरितीने होते किंवा नाही हे पहाण्यासाठी तसेच संबंधीत कार्यालयातील मागासवर्गीय अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सेवाविषयक बाबीचे निराकरण करण्यासाठी वरील शासन निर्णयान्वये सामान्य प्रशासन विभागाच्या अधिपत्याखाली विभागीय आयुक्त स्तरावर मागासवर्ग कक्ष निर्माण करण्यात आले आहेत. तथापि सर्वच शासकीय/निमशासकीय तसेच मंडळे/महामंडळे/नगरपालिका/महानगरपालिका, शासकीय उपक्रम, अनुदानित संस्था, विद्यापिठे, सहकारी संस्था, शेक्षणिक अनुदानित संस्था इत्यादिमध्ये मागासवर्ग कक्ष स्थापन करण्याबाबतचे आदेश नाहीत. तथापि काही मोठ्या कार्यालयात मागासवर्ग कक्ष स्थापन केलेला आहे. त्यामुळे कार्यालयांमध्ये बिंदूनामावल्या ठेवणे व मागासवर्गीयांना आरक्षण विषयक लाभ व सवलती मिळण्यास मोलाचे सहकार्य मिळत असल्याचे आढळून आले आहे. ही बाब विचारात घेवून मोठ्या शासकीय/निमशासकीय कार्यालयांमध्ये खालील मार्गदर्शक सूचना विचारात घेवून मागासवर्ग कक्ष स्थापन करण्याबाबत कार्यवाही करावी.

- १) ज्या कार्यालयांमध्ये १००० पेक्षा अधिक अधिकारी व कर्मचारीवृद्ध आहे, अशा कार्यालयांमध्ये, मागासवर्ग कक्ष स्थापन करावे.
- २) ज्या कार्यालयांमध्ये १००० पेक्षा अधिक अधिकारी/कर्मचारीवृद्ध नाही मात्र अशा कार्यालयांच्या अधिपत्याखाली क्षेत्रीय कार्यालये आहेत व अशा क्षेत्रीय कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्त्याचे अधिकार क्षेत्रीय कार्यालयांना दिलेले असतील तर अशा क्षेत्रीय कार्यालयातील आरक्षण तपासणीकरीता संबंधीत विभागीय कार्यालयांमध्ये मागासवर्ग कक्ष स्थापन करावे.
- ३) सर्व विद्यापिठे, सर्व उपसंचालक/सहसंचालक (ज्यांना शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या मान्यता देण्याचे अधिकार आहेत.) यांच्या कार्यालयांमध्ये मागासवर्ग कक्ष स्थापन करावे.
- ४) या व्यतिरिक्त ज्या कार्यालयाला विधानमंडळाच्या अनुसूचित जाती/जमाती/ वि.जा.भ.ज./ इ.मा.व.कल्याण समितीने विशेष करून (specifically) आदेश दिलेले असतील अशा कार्यालयांमध्ये मागासवर्ग कक्ष स्थापन करावे.

- ५) सदर मागासवर्ग कक्षाकरीता नेमावयाच्या अधिकारी व कर्मचारी वर्गाची संख्या ही त्या कार्यालयाच्या एकूण अधिकारी/कर्मचारी वर्गाची संख्या, त्या कार्यालयाच्या अधिपत्याखालील क्षेत्रीय कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची संख्या व त्या कार्यालयाच्या कार्यक्षेत्राखाली येणाऱ्या कार्यालये/शैक्षणिक संस्था विचारात घेवून तसेच स्थापन करावयाच्या मागासवर्ग कक्षाचे कामकाज विचारात घेवून निश्चित करावयाची आहे.
- ६) असा निश्चित केलेला अधिकारी/कर्मचारीवृद्ध स्वतंत्रपणे पदे निर्माण करून किंवा सद्या कार्यरत असलेल्या अधिकारी/कर्मचाऱ्यामधून मागासवर्ग कक्षाला उपलब्ध करून देण्याबाबत प्रशासकीय विभागाने वा संबंधीत कार्यालयाने निर्णय घ्यावा.

२. मंत्रालयीन विभागांनी त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व शासकीय/निमशासकीय इत्यादी कार्यालयाना या परिपत्रकानुसार योग्य त्या सूचना विनाविलंब निर्गमित करण्यात याव्यात व त्याची एक प्रत या विभागाकडे पाठवावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नोंदाने,

~~(प्रिया कुमारी)~~
(द.श्री.कुमारी)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
मा.उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
मुख्य सचिव/अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालयीन विभाग,
सर्व मंत्रालयीन विभाग (आस्थापना शाखा),
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी,
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
* प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मूळ शाखा, मुंबई,
* प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई,
* प्रबंधक, लोकायुक्त आणि उप लोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
* सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक,
संचालक, समाज कल्याण, पुणे,
सहायक आयुक्त (मागासवर्ग कक्ष), सर्व विभागीय आयुक्तांची कार्यालये,
सर्व मंत्रालयीन विभागाच्या अधिपत्याखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,
सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने,
निवड नस्ती,
* पत्राने.